

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 16.4.2012
COM(2012) 174 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa metroloogia teadusprogrammi (EMRP) vahehindamine

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Euroopa metroloogia teadusprogrammi (EMRP) vahehindamine

1. EMRP TAUST JA ÜLEVAADE

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta otsusega nõustus EL osalema ühises teadusprogrammis nimetusega Euroopa metroloogia teadusprogramm (*European Metrology Research Programme*, EMRP)¹ ning andma sellesse rahalise panuse kuni 200 miljonit eurot ajavahemikus 2009–2017, mis on samaväärne 22 osaleva riigi² kogupanusega. Eelnimetatud otsuse (edaspidi „EMRP otsus”) aluseks on ELi toimimise lepingu artikkel 185 (endine EÜ asutamislepingu artikkel 169), mis võimaldab mitmeaastase raamprogrammi täitmisel kooskõlastada osalevate riikide vabatahtliku lõimumise kaudu riiklike teadusprogrammide teadus-, juhtimis- ja finantsaspekte. Riikide teadusprogrammide ühiseks täitmiseks on vaja spetsiaalse rakendusstruktuuri loomist või olemasolu. Osalevad riigid on EMRP täitmiseks kokku leppinud, et sellise spetsiaalse rakendusstruktuurina toimib EURAMET e.V.³. Spetsiaalne rakendusstruktuur peaks saama ELi rahalist toetust ja tagama EMRP programmi tõhusa täitmise.

EMRP põhitegevus on teadusuuringuid, tehnoloogia arengut ning koolitustegevust ja teadmiste levitamist käsitlevate mitme partneri rahvusvaheliste projektide (edaspidi „EMRP projektid”) rahastamine. Võttes arvesse metroloogiaalase suutlikkuse kontsentreeritust, teostavad suurema osa EMRP projektidest osalevate riikide riiklikud metroloogiainstituudid ja volitatud instituudid (nimelt erialainstituudid, kes vastutavad selliste riiklike standardite ja seotud teenuste eest, mida riiklikud metroloogiainstituudid oma tegevusega ei hõlma). Metroloogiaalase suutlikkuse suurendamiseks ja mitmekesistamiseks rahastatakse EMRP-st ka erinevaid EMRP projekte täiendavaid teadlasetoetuste kavasid.

EMRP otsuses tõdesid Euroopa Parlament ja nõukogu, et metroloogia on valdkonnaülene teadusharu, mis moodustab nüüdisaegse teadmistepõhise ühiskonna olulise osa. Usaldusväärsed ja võrreldavad mõõtestandardid ning asjakohased valideeritud mõõtmis- ja katsemeetodid on teaduse progressi ja tehnoloogiauuenduse aluseks ning avaldavad seega märkimisväärset mõju Euroopa majandusele ja elukvaliteedile.

Teatistes innovaatilise liidu strateegilise juhtalgatuse⁴ kohta, mis võeti vastu seoses ELi majanduskasvu strateegiaga „Euroopa 2020”,⁵ rõhutas komisjon aruka, jätkusuutliku ja

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 912/2009/EÜ, 16. september 2009, ühenduse osalemise kohta mitme liikmesriigi algatatud Euroopa metroloogia teadus- ja arendusprogrammis. ELT L 257, 30.9.2009, lk 12.

² Belgia, Tšehhi Vabariik, Taani, Saksamaa, Eesti, Hispaania, Prantsusmaa, Itaalia, Ungari, Madalmaad, Austria, Poola, Portugal, Rumeenia, Sloveenia, Slovakkia, Soome, Rootsi ja Ühendkuningriik, samuti Norra, Šveits ja Türgi.

³ Saksamaa õigusega reguleeritud mittetulundusühendus.

⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa 2020 – strateegiline juhtalgatus „Innovaatiline liit”, 6.10.2010, KOM(2010) 546 (lõplik).

⁵ Komisjoni teatis „Euroopa 2020. aastal – aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia”, 3.3.2010, KOM(2010) 2020 (lõplik).

kaasava majanduskasvu tähtsust kodanike jaoks ning esitas eesmärgid ja meetmed ELi ja liikmesriikide tasandi jaoks. ELi strateegias on kesksel kohal jõupingutused, millega Euroopa Liit muudetakse innovaatiliseks liiduks.

Komisjon esitas hiljuti teatistes nõukogule ja Euroopa Parlamendile⁶ teadusuuringutes ja innovatsiooni valdkonnas partnerluse põhimõtte, et koondada jõude, saavutada läbimurdeid ja lahendada sotsiaalprobleeme. Nõukogu tunnistas oma järeldustes,⁷ et partnerlus võib hõlbustada vahendite optimaalset kasutamist ja sellega aidata täielikumalt rakendada Euroopa intellektuaalset kapitali ning anda panuse Euroopa teadusruumi ühendamisse, samuti aidata vähendada tarbetut dubleerimist. Partnerlusega koondatakse Euroopa ja riikide olulised osalised, et moodustada kriitiline mass, saavutada ühine nägemus ja koostada ühised strateegilised kavad, kasutades paindlikkust, mastaapi ja haardeulatust. Samal viisil on EMRP-s osaleva 22 riigi vahel alates 2009. aastast loodud tugevad partnerlussuhted.

EMRP otsusega nõutakse, et komisjon viiks sõltumatute ekspertide abiga läbi EMRP vahehindamise kolm aastat pärast EMRP käivitamist. Hindamisel käsitletakse edu seatud eesmärkide saavutamisel, antakse EMRP-le soovitusi sobivaimate viiside kohta integratsiooni ning programmi täitmise kvaliteedi ja tõhususe edasiseks suurendamiseks, käsitletakse teaduslikku, juhtimiselast ja finantsintegratsiooni ning seda, kas osalevate riikide rahaline toetus on piisav, arvestades riigisiseste teadusringkondade potentsiaalset nõudlust.

Komisjon edastab hindamise tulemused koos oma märkustega Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Komisjoni toetas selle hindamise läbiviimisel ekspertide rühm, kes esitas järeldused ja koostas vahehindamise aruande (edaspidi „aruanne”), milles on esitatud EMRP-le esialgu seatud eesmärkide saavutamise süvaanalüüs, samuti soovitusel, kuidas kõige sobivamal viisil edaspidi süvendada integratsiooni ning tõsta selle algatuse kvaliteeti ja tõhusust.

Käesolevas aruandes on esitatud komisjoni arvamus ekspertide aruandes⁸ esitatud peamiste soovitude kohta.

2. SÕLTUMATU EKSPERDIRÜHMA VAHEHINNANG: KOMISJONI MÄRKUSED

Eksperdirühma aruandes on käsitletud kõiki asjakohaseid aspekte, mille käsitlemist nõuti EMRP otsuses, ja esitatud palju fakte, märkusi ja soovitusi. Komisjon leiab, et aruanne tervikuna on vahehindamise lahutamatu osa. Seepärast toob komisjon käesoleva peatüki järgmistes punktides välja kõige asjakohasemad järeldused EMRP kohta ja soovitusel ning esitab oma seisukohti.

2.1 Täitmise kvaliteet ja tõhusus

EMRP täitmise delegeerimisel selleks määratud rakendamisstruktuurile (*designated implementation structure*, DIS) järgis komisjon Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 185 sätteid ja eeskirju, mida vastavalt finantsmäärusele kohaldatakse kaudselt tsentraliseeritud juhtimise puhul. EURAMET e.V. valiti selliseks rakendamisstruktuuriks ja tema

⁶ KOM(2011) 572 (lõplik), Partnerlus teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas.

⁷ Euroopa Liidu Nõukogu, Brüssel, 8. detsember 2011, 18349/11 RECH.

⁸ http://ec.europa.eu/research/evaluations/index_en.cfm

juhtimisstruktuur on osutunud tõhusaks ja kvaliteetseks vahendiks EMRP elluviimisel. Arvestades mitte üksnes EMRP töökorralduse tugevust, vaid ka programmi teaduslikku sisu, märkis eksperdirühm, et EMRP parem nähtavus väljaspool metroloogide kogukonda tuleks kasuks laialdasemale sidusrühmade kogukonnale ja kogu ühiskonnale.

Komisjon tunnustab EURAMET e.V. ja EMRP komitee suurt pühendumust ja professionaalset juhtimist EMRP elluviimisel programmi esimese kolme aasta jooksul alates 2009. aastast ja innustab kõiki EMRP elluviimisega seotud instantse pidevalt tõstma programmi elluviimise kvaliteeti ja suurendama selle nähtavust.

Komisjon toetab eksperdirühma soovitusi kasutada keskse tulemuslikkusnäitajana aega projektiettepaneku sisseandmisest kuni lepingu sõlmimiseni ja seada eesmärgid selle näitaja parandamiseks, et alustada kõiki projekte pärast nende väljavalimist nii kiiresti kui võimalik.

2.2 Osalevate riikide rahalised panused

- (1) EMRP otsuses seati ELi panus sõltuvusse iga osaleva riigi võetud ametlikust kohustusest anda oma panus EMRP rahastamisse ja rahaliste panuste tegelikust väljamaksmisest saajatele. Kõigi 22 osaleva riigi panuste üldsummaks kinnitati vähemalt 200 miljonit eurot ja 10 % sellest summast on ette nähtud tasuda sularahas, peamiselt selleks, et katta EMRP juhtimise jooksvad kulud (kuni 16 miljonit eurot), ning ülejäänul on toetused teadlasetoetuste maksmiseks. Lisaks esitas EURAMET komisjonile tõendid osalevate riikide piisavate rahaliste tagatiste kohta kooskõlas EMRP otsuse artikliga 8. Osalevate riikide tagatud summad on arvutatud eelnevalt iga osaleva riigi jaoks kindlaks määratud jaotuskava meetodi kohaselt. Tagatised on vormistatud osalevate riikide või nende riiklike metroloogiainstituutide tagatiskirjade või kohustuste deklaratsioonidena, mis esitatakse komisjonile.
- (2) Seni on kõik osalevad riigid oma rahalised panused täielikult välja maksnud täielikus vastavuses EMRP elluviimiseks ettenähtud korrale. Ka riikide panused väljavalitud projektide elluviimiseks on välja makstud täielikus vastavuses kokkulepitud korrale.

Komisjon tunnustab seda, et osalevad riigid on täitnud oma esialgsed ja EMRP otsuses esitatud lubadused ning nõustub eksperdirühmaga, et EMRP on saavutanud oma finantseerimismudelil finantsintegratsiooni kõrge taseme.

2.3 Riiklike metroloogia teadusprogrammide integreerimine

EMRP algatuse eesmärk on kooskõlastada ja lõimida asjakohaste riikide metroloogiaalane teadustöö, et moodustada ühine teadusprogramm, mida iseloomustaks teaduslik, juhtimisalane ja finantsintegratsioon.

Teadusliku integratsiooni taset võib pidada EMRP üheks peamiseks saavutuseks ja samuti üheks suurimaks eeliseks kõigi osalevate riikide metroloogiaprogrammide jaoks. Suure väljakutse (*Grand Challenge*) lähenemisviis on edendanud riikide metroloogiaalaste teadusprogrammide laialdast erialadevahelist koostööd. Kuigi ka mõned kolmandad pooled osalevad teataval määral EMRP projektides, näib nende osalus programmide kavandamises ja sellekohane mõju olevat mõnikord piiratud ning seda võiks tugevasti multidistsiplinaarsetes valdkondades suurendada. Kuigi näib olevat sobiv, et EMRP peamine rõhuasetus on riikide metroloogia või sellealaste erialainstituutide arendamisel ning nende võimaluste ja pädevuse suurendamisel, usub eksperdirühm, et kolmanda poole eksperdid saaksid lisada väärtust

sellele erialaühendusele. Lisaks sellele võiks tulevikus rohkem kaasata laiemat teadusüldsust teatavates valdkondades, mis jäävad väljapoole metroloogiateaduse tavapäraseid raame.

Kuna EMRP komitee kooskõlastab iga pakkumiste konkursi võimalikud uurimisteemad ja otsustab ühiselt, millised teemad edaspidi vaatluse alla võtta, on kõnealune komitee instants, kes loob ühise strateegilise vaatenurga kogu Euroopa metroloogiateaduse prioriteetide seadmiseks. Eksperdirühm rõhutas, et kõik EMRP uurimisteemad on olnud hästi valitud, et EMRP on maailmas tunnustatud ja suudab vältida väga kulukaid dubleerimisi. Hinnangute kohaselt on 50 % riikide investeeringutest EMRP tegevusulatuses ja teemaderingis nüüd koordineeritud ja seega on selge, et riiklike põhifinantseeringute raames tehtavad teadusuuringud on oluliselt lõimunud.

Kuid erinevus suurte ja väikeste panustajate vahel on suur, nagu see oli EMRP otsuses kokku lepitud. Järelikult on ka nende teaduslik kompetentsus ja olemasolev teadustöö infrastruktuur vägagi erinevad, mis muudab 22 osaleva riigi täieliku teadusliku lõimimise mõnikord raskeks. Oluline takistus väikeste ja arenevate riiklike metroloogiainstituutide jaoks on nende piiratud võime osaleda ekspertidena EMRP projektides ja nende piiratud rahalised vahendid. Eksperdirühm arvab, et see tekitab suure ohu, et olemasolev pädevuse ja suutlikkuse lõhe arenenud suurte metroloogiainstituutide ja arenevate väikeste metroloogiainstituutide vahel suureneb, mitte ei vähene.

Komisjon jagab eksperdirühma arvamust, et osalevate riikide suutlikkuse lõhe näib mõnel juhul suurenevat, ja nõustub eksperdirühmaga, et teadlasetoetuste süsteemi võiks tõhusamalt kasutada selleks, et suurendada piiratud metroloogiaalase suutlikkusega riikide võimalusi. Komisjon toetab täielikult eksperdirühma soovitusi uurida, kui palju paindlikkust tuleks ette näha teadlaste liikuvustoetuste haldamisel, et ületada tõkked, mis takistavad üleminekut muusse teadusasutusse.

Juhtimise integratsioon on EURAMET e.V. raames saavutatud; see organisatsioon on ilmutanud oma professionaalsust ja töötab hästi. Vajaduse korral on tehtud ja tehakse muudatusi, nii et programmi täitmise seisukohast tuleb EMRP tunnistada tõhusaks. Praegust juhtimisstruktuuri peetakse tõhusaks ja hästi lõimituks.

Siiski märkis eksperdirühm vajadust uurida, kuidas saaks vähendada ja lihtsustada tarbetuid bürokraatlikke menetlusi. Nii projektide koordineerijate kui ka projektides osalejate halduskoormust peetakse suureks ja projektide teostamist võivad aeglustada toetuslepingutega seotud raskused. Teadlasetoetuse näidislepingut täiustati 2011. aastal ja alates 2012. aastast hõlmab see ainult toetuse olulisi külgi. Täiustustele vaatamata teatas eksperdirühm, et valitseva arvamuse kohaselt ei toimi teadlasetoetuse süsteem korralikult ja see tuleks läbi vaadata.

Mitu EMRP komitee liiget ja eksperdirühm väljendasid muret, et on vaja piisavat hulka pädevaid projektikoordinaatoreid, kes alustaksid projektiga võimalikult varakult pärast väljavalimisotsuse tegemist. Eksperdirühm tegi järelduse, et keerukate rahvusvaheliste teadusprojektide juhtimise alal näib olevat üldine professionaalse kompetentsuse nappus.

Komisjon nõustub seepärast eksperdirühmaga, et juhtimiskorda on edaspidi vaja ühtlustada ja soovib tungivalt, et EURAMET e.V. pakuks projektide koordineerijatele ja võimalikele projektipartneritele Euroopa teadusprojektide juhtimise alast koolitust.

EMRP finantsintegratsioon on väga hea ja eksperdirühm tegi järelduse, et kõrgemat finantsintegratsiooni taset on raske saavutada riikide instituutide plokiviisilise rahastamise tõttu, mis vastab osalevate riikide võetud kohustustele. EMRP kasutab nn virtuaalse ühiskassa süsteemi, mis on ühendatud sobiva varurahastatismehhanismiga, nii et projekte on võimalik rahastada praktiliselt tegeliku ühiskassa süsteemi alusel. EMRP juhtimine ja kõrge finantsintegratsiooni tase tagavad, et iga projektikonkursi jaoks olemasolevad vahendid vastavad alati projektide esitajate poolsele vajadusele. Sel viisil on kõigi kolme konkursi puhul alati täielikult kinni peetud kesksete ja sõltumatute hindamistega saadud pingereast ning ei ole tehtud ühtegi erandit.

2.4 Edu seatud eesmärkide saavutamisel

Selleks et analüüsida EMRP edu seatud eesmärkide saavutamisel, kasutas eksperdirühm mõju eelhindangut,⁹ milles olid esitatud EMRP üldised poliitikaeesmärgid, konkreetsed eesmärgid ja tegevuseesmärgid.

Üldiste poliitikaeesmärkide saavutamise kohta tegi eksperdirühm järelduse, et EMRP on aidanud märkimisväärselt edendada teadmiste vaba liikumist Euroopa teadusruumis. Selle valdkonna tippteadlastega on jõutud tiheda koostööni, mille eesmärk on toetada teadmiste loomist ja majanduskasvu, et suurendada Euroopa konkurentsivõimet maailmas. Rõhu asetamine suurtele energeetika-, keskkonna- ja tervishoiuprobleemidele võimaldab metrooloogidel teha ühiskonna vajaduste rahuldamiseks paremat teadusharudevahelist koostööd. Eksperdirühm teeb järelduse, et EMRP aitab kaasa Euroopa teadusruumi edendamisele sellega, et ta arendab tõelist „Euroopa metroloogia teadusruumi”.

Seoses konkreetsete eesmärkidega rõhutab eksperdirühm struktureerivat mõju, mida EMRP on avaldanud finantsintegratsioonile juba rakendamise esimestel aastatel. Täheldatakse veel üht kasulikku struktureerivat mõju, mis avaldub ühiste projektikonkursside iga-aastase prioriteetide seadmise hoolikalt väljatöötatud menetluse kaudu; see näib mõjutavat mõne riigi prioriteetide seadmist. Struktureeriv mõju ja killustatuse vähenemine on palju selgemini tuntav riikides, kus kasutatakse tsentraliseeritud metrooloogiasüsteemi. On veel liiga vara hinnata struktureerivat mõju ettevõtjatele, ühiskonnale ja uue tehnoloogia kasutamisele, kuid eksperdirühm näib olevat veendunud, et saavutatakse kriitiline mass, mis oleks ilma EMRP-ta olnud võimatu.

EMRP tegevuseesmärgid hõlmavad küsimusi, mis on seotud suurte väljakutsetega, suutlikkuse loomisega, avatud juurdepääsuga taristutele, laiemat teadlaste ringkonda hõlmava ulatuslikuma koostööga, moderniseerimisega, noorteadlaste liikuvusega, rahvusvaheliste küsimuste parema koordineerimisega, reguleerimise ja standarditega ning tootmise ja majanduskasvu toetamisega. Vastavalt EMRP otsusele peaks EMRP saavutama need tegevuseesmärgid järgmisel viisil:

a) tipptasemel metroloogiauuringute koondamine, algatades ühiseid konkurentsivõimelisi uurimisprojekte (edaspidi „EMRP projektid”), millega tekitatakse osalevate riikide metroloogiainstituutide ja volitatud instituutide võrgustikest piisav kriitiline mass, et lahendada peamised Euroopa tasandil esinevad metroloogiaprobleemid;

⁹ SEK(2008) 2949, Mõju hindamise aruanne.

b) süsteemi avamine tippteadusele, suurendades teadlasetoetuste kaudu laiemate Euroopa teadusringkondade osalemist;

c) suutlikkuse loomine, suurendades metroloogiaga seotud Euroopa teadusringkondade suutlikkust teadlaste liikuvustoetustega, mis on suunatud nendele EURAMETi liikmesriikidele, kelle suutlikkus metroloogiaalaste teadusuuringute osas on piiratud.

Ekspertide rühm oli väga rahul, et Euroopa metroloogide kogukonnas on õnnestunud koondada metroloogia tippuuringuid. Ekspertide rühm leidis, et EURAMET e.V. ja EMRP komitee väärivad teaduse koordineerimise eest kiitust. Ekspertide rühm toetas iga projektikonkursi strateegiliste uurimisteede valimise korra võimalikku täiustamist, et EMRP täidaks veelgi paremini kõikide asjakohaste sidusrühmade vajadusi. Selline lähenemisviis soodustaks tulemuste kasutamist tootmises ja regulatiivsel tasandil ning selleks võib vaja minna praeguste metroloogiaalaste teadustöö võimaluste avardamist nii riikide instituutides kui ka mujal.

Komisjon toetab ekspertide rühma soovitusi ja loodab, et EURAMET e.V. uurib, kas sidusrühmade seminaride korraldamine strateegiliste uurimisteede prioriteetide kindlaksmääramiseks võiks anda lisandväärtust; eriti vajalik on see seoses suurtele väljakutsetele pühendatud projektikonkurssidega, mille puhul oleks soovitatav avatum suhtumine.

Samuti nõustub komisjon ekspertide rühma soovitusel, et teatavate uurimisteede puhul oleks kasulik anda suurem kaal mõjukriteeriumidele, mis on seotud tulemuste kiire rakendamisega Euroopas.

Suurt edu on saavutatud tippteaduse koondamisel metroloogia kogukonna tuumikus, seevastu süsteemi avamine muule tippteadusele on seni olnud piiratud. Ekspertide rühm teatab, et väljaspool olivad on selgelt veendunud, et EMRP näib olevat üsna suletud Euroopa teadlaste laiemale kogukonnale jaoks.

Seepärast soovib ka komisjon nagu ekspertide rühmal, et EURAMET e.V. uuriks, kuidas paremini kasutada teadlasetoetuste süsteemi, et arendada sidemeid Euroopa tippkeskustega.

Edasi analüüsides jõuab ekspertide rühm lõpuks järeldusele, et EMRP-l ei ole soovitud mõju suutlikkuse loomisel riikides, kus metroloogiaalaste teadustöö suutlikkus on piiratud või puudub hoopis. Mõned riigid on programmi abiga loonud suutlikkuse strateegilist huvi pakkuvates valdkondades, kuid suutlikkuse lõhe kõige arenenumate teadusriikide ja muude riikide vahel näib suurenevat.

Samuti tuleb märkida, et praeguse EMRP olemasolevad mehhanismid süsteemi tippteadusele avamiseks ja suutlikkuse loomiseks on põhinenud peamiselt EMRP-sisesel teadustoetuste süsteemil. Näib, et toetustesüsteemi enda finantssuutlikkus ei ole kõige suurem kitsaskoht. Ekspertide rühm tuletas meelde, et olemasolev EMRP on kujundatud EMRP otsuse kohaselt kui teadusprogramm, millega püüeldakse tippteaduse poole ning millel on sellekohane töökord ja rahastamisvahendid, ning et praegune EMRP lihtsalt ei võimalda toetada sellele lisaks suutlikkuse loomise keerulise ülesande lahendamist. Seoses sellega andis ekspertide rühm huvitavaid ja olulisi soovitusi EMRP võimaliku kaugema tuleviku kohta.

Komisjon jagab ekspertide rühma arvamust teatatud eesmärkide poole liikumise kohta ja toetab täielikult soovitusi kasutada eksperte, et paremini kaasata piiratud metroloogia teadustöö alaste võimalustega riike ja vähendada nende mahajäämust arenenumatest riikidest.

2.5 EMRP lisandväärtus Euroopa jaoks

Eksperdirühm avaldas kindlat veendumust, et EMRP on suurepärane näide selle kohta, mida on võimalik saavutada põhifinantseeritud riiklike teadus- ja arendusprogrammide koordineerimisega. Eksperdirühm rõhutas EMRP antava olulise Euroopa lisandväärtuse kolme järgmist aspekti:

- EMRP tagab kriitilise massi, millega saab käsitleda isegi keerulisi valdkondadevahelisi teemasid nagu suured sotsiaalprobleemid, mille jaoks ühe riigi võimalustest ei piisa.
- EMRP koondab olulisi ressursse ja ühendab metroloogia valdkonnas 22 riigi teadlaste jõupingutused. Eksperdirühm hindab, et EMRP koordineerib praegu ligikaudu 50 % kõigist sihtotstarbelistest metroloogiateaduse rahastamisvahenditest, mis koos ELi panusega moodustab 400 miljonit eurot üheainsa ühisprogrammi jaoks.
- Eksperdirühm tunnustab teadustöö killustatuse vähenemist ja märgib, et tarbetu dubleerimise vähendamine on saavutatud hoolikalt läbimõeldud planeerimise ja iga ühise projektkonkursi rakendamisega (ühine programmitöö).

Selle taustal innustab eksperdirühm EURAMET e.V.-d kaaluma, kuidas saaks EMRP tulemusi kiiresti kasutusele võtta Euroopa tootmises, ja soovib pikemas perspektiivis koondada rohkem tähelepanu innovatsioonile ja teadmiste ülekandele.

Teine valdkond, milles EMRP annab nii Euroopa kui ka riigi tasandi lisandväärtust, on tema üldine tugi reguleerimisele, sealhulgas keskkonnavalasale reguleerimisele (nt ELi vee raamdirektiiv). Eksperdirühm märkis, et selliste õigusaktide metroloogiaaspektide arendamine ja määratlemine on hea näide sellest, kuidas metroloogiateadlased EMRP ja EURAMET e.V. raames peaksid juhtima uute, õigusakti rakendamiseks vajalike mõõtmismeetodite väljaarendamist. Eksperdirühm arvab, et selleks on vaja laialdast prognoosimist ja varajast kaasabi poliitikakujundajatele ja reguleerivatele asutustele nii riiklikul kui ka Euroopa tasandil. Ainult sellise koostöötaseme saavutamisel suudab EMRP täielikult rakendada kõik oma võimalused ELi poliitika toetamiseks.

Komisjon innustab EURAMET e.V.-d eksperdirühma soovitusel uurima võimalusi prognoosimisalaste seminaride korraldamiseks reguleerivate ministriumide ja ametitega ning komisjoni asjaomaste peadirektoraatidega.

Lisaks võimalikule reguleerimisalasele prognoosimisele märkis eksperdirühm, et nn uue tehnoloogia metroloogiaaspektid on valdkond, milles metroloogid suudavad toetada selliste esilekerkivate sektorite kasvu, kus on vaja välja arendada uusi ja täpsemaid mõõtmismeetodeid. Uus tehnoloogia näib olevat valdkond, kus tuleks teha rohkem koostööd laiema teadusüldsusega kas otse EMRP projektide raames või ka täiendavate seitsmenda raamprogrammi projektide ja osalejate koordineerimise kaudu.

Komisjon tunneb heameelt eksperdirühma soovitusel üle uurida võimalikku lisandväärtust, mis võiks tekkida sellest, et luuakse stiimuleid EMRP ja seitsmenda raamprogrammi üksteist täiendavate valdkondade projektide ja nendes osalejate vaheliseks viljakaks suhtlemiseks.

2.6 EMRP edasiarendamine pärast seitsmendat raamprogrammi ja üldised õppetunnid edasiste ühisprogrammide jaoks

Eksperdirühm arvab, et peale EMRP juhtimise eespool osutatud võimaliku täiustamise on saadud ka hulk üldisi õppetunde edasiste ühisprogrammide jaoks. Õppetundidest on mõned päris üldised ja teised on seotud Euroopa metroloogide konkreetse olukorraga, näiteks riikliku institutsioonilise või plokiviisilise rahastamise laialdase kasutamisega.

Ilma et see mõjutaks otsuseid EMRP edasiarendamise kohta pärast seitsmendat raamprogrammi, tunneb komisjon heameelt eksperdirühma algatuse üle soovitada 11 võimalikku küsimust, mida tuleks arvestada iga tulevase algatuse kavandamisel; see peaks võimaldama EURAMET e.V.-l saavutada üleeuroopalise integratsiooni kõrgemat taset.

Seoses saadud õppetundidega väljendas eksperdirühm arvamust, et tulevaste ühisprogrammide puhul võiks EMRP mõnel juhul olla ühise programmitöö või muude algatuste jaoks eeskujuks, kui ühisprogrammi täitmiseks kasutatakse ELi toimimise lepingu artiklit 185. Eksperdirühm tegi järelduse, et mitte kõigis huvitatud liikmesriikides ei tarvitse veel käimas olla sobivaid programme, mida saaks ühisprogrammi integreerida, või ei ole programmid selleks piisavalt paindlikud. Tuleb võtta arvesse, et enamikus ELi liikmesriikides saab Euroopa tasandil koordineerimiseks kasutada konkurentsile suunatud rahastamist üksnes piiratud ulatuses.

Eksperdirühma arvates on artikli 185 algatuste puhul eriti raske saavutada finantsintegratsiooni ja EMRP on hea näide, kuidas mitterahalistel sissemaksetel põhineva nn virtuaalse ühiskassa mehhanismiga võib siiski saavutada finantsintegratsiooni väga kõrge taseme.

Komisjon tunnustab eksperdirühma mõtteid tulevaste ühisprojektide kohta ja jätkab artikli 185 kohast koordineerimist mitmesuguste algatuste vahel, et teha tuleviku jaoks järeldusi, kuidas toetada võimalikke avaliku sektori asutuste vahelisi partnerlusi programmi Horisont 2020 raames.

3. KOKKUVÕTE

22 osaleva riigi ühine teadusuuringute programm EMRP, mis algatati 2009. aastal ja mida täidab EURAMET e.V., on saavutanud tegevuse tulemuslikkuse alal küpsuse. Programmiga hõlmatud riiklike programmide integratsiooni taset peetakse kõrgeks. Seepärast jätkab komisjon vastavalt EMRP otsuses ettenähtule praeguse programmi toetamist.

Pärast kolme tegevusaastat on EMRP saavutanud häid tulemusi seoses enamiku algsete tegevuseesmärkidega, mis hõlmavad ligikaudu 85 % EMRP vahenditest ja keskenduvad metroloogia tippuuringute koondamisele. Ootuste ja tegelikkuse vahel on aga oluline erinevus kolme kvalitatiivse mõjunäitaja puhul: suutlikkuse loomine, metroloogide ja laiema teadusüldsuse vastastikune koostöö ning liikuvus.

EURAMET e.V.-d ja EMRP komiteed kui EMRP kõrgeimaid juhtimisinstantsse kutsutakse üles tegema kõik vajaliku olukorra parandamiseks programmi ülejäänud aja jooksul. Esialgses EMRP otsuses ei ole vaja teha muudatusi, kuid eespool nimetatud eksperdirühma soovitused peaks EURAMET e.V. ellu viima, samuti võtma lisameetmeid, mida EURAMETi liikmed peavad vajalikuks, et parandada suutlikkuse loomist, metroloogide ja laiema teadusüldsuse koostööd ja EMRP-sisest liikuvust.

Lõpetuseks, komisjon on järgmiste aastate jooksul valmis alustama EURAMET e.V.-ga esialgseid arutelusid praeguse EMRP võimaliku jätkamise üle järgmise programmitöö

perioodi ajal, piiramata Horisont 2020 alast lõplikku otsust ja ELi mitmeaastast finantsraamistikku, võttes arvesse Euroopa 2020 strateegia laiemat poliitilist tausta.